

Dnr: 20/00993

Avdelningen för utbildning och
arbetsmarknad

Till:
Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Arbetsmarknadsdepartementet
Utbildningsdepartementet

Hemställan med anledning av behov av en förtydligad lagstiftning inom skolväsendet när det gäller webbfilter

Digitaliseringen i samhället pågår för fullt. En viktig arena är förskolan och skolan där barn och elever, lärare och andra medarbetare kan dra nytta av digitala verktyg i undervisning och administration. Fördelarna är många och kan utvecklas. Samtidigt finns en oro för att barn och elever ska exponeras för eller få åtkomst till exempelvis pornografi och extremt våld på nätet i skolan via sin egen eller skolans utrustning. Förutom att förebygga och hantera sådan användning av digitala enheter genom värdegrundsarbete samt sex- och samlevnadsundervisning finns även tekniska möjligheter att delvis blockera våld och pornografi genom filterfunktion i skolans utrustning.

En del kommuner och skolenheter har valt att införskaffa webbfilter till sina förskolor och skolor, andra väljer att hantera frågorna på andra sätt. Krav på filtrering har rests i olika sammanhang i debatten samtidigt som det har påtalats att filtret riskerar att dölja uppgifter/information som elever utifrån styrdokumentet ska ha tillgång till; information om sex och samlevnad, hbtq-rättigheter, relationer och preventivmedel.

För att guida beslutsfattare hos våra medlemmar i frågan har SKR bland annat undersökt vilka juridiska aspekter som råder kring webbfilter i förskolan och skolan. Sammanfattningsvis bedömer SKR att inga formella hinder finns för att införa webbfilter i kommunal skola utifrån informations- och yttrandefriheten när det gäller den utrustning som skolan själv tillhandahåller. Praxis saknas dock för skolväsendet och SKR uppfattar rättsläget som oklart, särskilt när det gäller skolans tillhandahållande av nätverk då eleverna använder egen utrustning. Ett införande av webbfilter kan dessutom innebära en behandling av elevers personuppgifter och det förutsätter att alla krav i dataskyddslagstiftningen är uppfyllda. Komplexiteten i dessa bedömningar är stor och det finns ett behov av en stor tydlighet för att guida skolhuvudmän rätt när det gäller ansvar, säkerhet och prioriteringar för elevers digitala närvaro i skolan och i undervisningen.

SKR noterar även att BO (Barnombudsmannen) har fått i uppdrag att kartlägga kunskap om hur barns och ungas hälsa och relationer påverkas av pornografi samt att inventera metoder för att skydda dem mot negativ inverkan av pornografi och inventera metoder för att begränsa barns tillgång till pornografi. SKR ser gärna att frågan om att inventera metoder, när det gäller skolväsendet, görs i dialog med SKR. SKR anser dessutom att BO i ett tilläggsdirektiv bör få i uppdrag att särskilt utreda behovet av en förtydligad lagstiftning när det gäller webbfiltrering av pornografi inom skolväsendet. Alternativt bör en annan statlig myndighet eller en statlig utredning få ett sådant uppdrag.

Sammanfattningsvis hemställer SKR därför om förtydligad lagstiftning när det gäller frågan om webbfilter inom skolväsendet.

Sveriges Kommuner och Regioner

Per-Arne Andersson
Chef för avdelningen för utbildning och arbetsmarknad

Bilaga 1: SKR:s analys av rättsläget gällande webbfilter i skolmiljöer och andra offentliga miljöer